

Uitvoeringsprogramma
Externe Veiligheid
Tynaarlo

Inhoudsopgave

1	AANPAK/ UITVOERINGSPROGRAMMA	1
1.1	Benodigde maatregelen	1
1.1.1	Pro-actie	1
1.1.2	Preventie	4
1.1.3	Preparatie	4
1.1.4	Risicocommunicatie	6
1.1.5	Repressie	6
1.1.6	Nazorg	6

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 Handreiking toetsing Ruimtelijke Ontwikkelings- en bestemmingsplannen

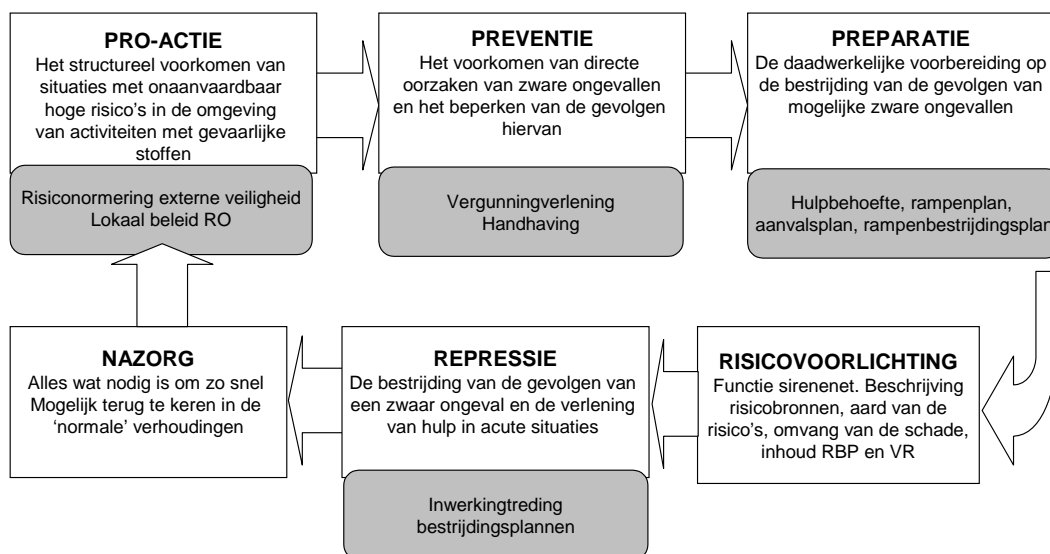
1 AANPAK/ UITVOERINGSPROGRAMMA

De geformuleerde ambities kunnen alleen gerealiseerd worden als daarvoor de goede maatregelen genomen worden en het juiste instrumentarium aanwezig is. In dit plan wordt uiteengezet op welke wijze de visie van de gemeente Tynaarlo kan worden omgezet in acties en welke middelen daarbij benodigd zijn.

1.1 Benodigde maatregelen

Voor het realiseren van het gewenste veiligheidsniveau moet een aantal maatregelen worden getroffen. Zo moeten bestaande, uit de risico-inventarisatie bekende knelpunten worden aangepakt en moet ervoor worden gezorgd dat in toekomstige situaties geen knelpunten worden veroorzaakt. Daarnaast is het van groot belang dat, in het geval dat er toch een calamiteit plaatsvindt, de organisatie goed is voorbereid en uitgerust om een ramp te bestrijden. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat het treffen van maatregelen om de risico's te beheersen en een goed voorbereide rampenbestrijding niet inhoudt dat er geen risico's meer overblijven. Deze blijven bestaan, maar kunnen zoveel mogelijk worden beperkt.

In Figuur 1 is weergegeven hoe de rampenbestrijding en de voorbereiding daarop is georganiseerd. De visie externe veiligheid richt zich hoofdzakelijk op de eerste vier schakels in de veiligheidsketen (pro-actie tot en met risicovoorklichting). In dit plan zal per schakel in worden gegaan op de

Figuur 1. Veiligheidsketen

1.1.1 Pro-actie

Het externe veiligheidsbeleid is er uiteindelijk op gericht om structureel situaties te voorkómen waarbij sprake is van onaanvaardbare veiligheidsrisico's oftewel knelpunten. Hier ligt dan ook een belangrijke rol voor de ruimtelijke ordening binnen de gemeente Tynaarlo. Met een adequaat ruimtelijk beleid kunnen nieuwe knelpunten worden voorkómen. Een aantal beleidsaspecten is generiek en onafhankelijk van het ambitieniveau van de gemeente en van de andere samenwerkende partijen.

Algemeen

Zelfredzaamheid

- Het gemeentebestuur draagt bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen zorg voor een zodanige indeling van het plangebied, dat mensen redelijkerwijs in staat zijn zichzelf op eigen kracht in veiligheid te brengen. Zo zullen ondermeer de vluchtroutes logisch en goed zichtbaar worden aangeduid.
- Dit betekent dat op ambtelijk niveau in een vroegtijdig stadium met alle betrokken disciplines overleg wordt gepleegd.
- Het Team Veiligheid hanteert hierbij het door de Regionale Brandweer Drenthe ontwikkelde Handreiking toetsing Ruimtelijke Ontwikkelings- en bestemmingsplannen, Eisen m.b.t. veiligheid, van april 2007. Op basis van deze handreiking wordt ondermeer gekeken naar de bereikbaarheid, ontsluitingswegen, opstelplaatsen brandweer, bluswatervoorziening, de repressieve dekking en het waarschuwing en alarmeringssysteem. Deze handreiking is opgenomen in de bijlage.
- Het gemeentebestuur zal samen met de regionale brandweer vooraf calamiteitenscenario's doorlichten om te kunnen bepalen wat de beste vluchtroute is en deze afstemmen op de ontruimingsmogelijkheden.
- Bij het ontwerp van gebouwen waarin zich veel mensen tegelijkertijd bevinden, toetst de afdeling BMV aan de eisen van de Woningwet, Bouwbesluit en bouwverordening, Wet Milieubeheer en Gebruiksbesluit.
- Het gemeentebestuur in nauw overleg met de provincie en andere partners voor een effectieve communicatie met de burgers in het betreffende gebied. Burgers worden voorgelicht omtrent de vluchtmogelijkheden en de gewenste wijze van handelen bij een calamiteit. Voorlichting over de inrichtingen en alarmeringsprocedures zijn daarbij instrumenten die de gemeente inzet.

Mogelijkheden voor hulpverlening

- Bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen vindt afstemming plaats met de hulpverleningsdiensten (brandweer, politie, GHOR¹) om de mogelijkheden voor de indeling van het plangebied en de hulpverlening bij calamiteiten zoveel mogelijk te optimaliseren. Daarbij worden onder meer opstelplaatsen van brandweerauto's en brandkranen vastgelegd.

Plaatsgebonden risico (PR)

- Beperkt kwetsbare objecten worden niet toegestaan binnen de $PR = 10^{-6}$ contour van een risicovolle activiteit.
NB. Hobbyschuurtjes, fietsenschuurtjes en soortgelijke objecten waar niet beroepshalve gewerkt wordt, worden niet als beperkt kwetsbaar aangemerkt en zijn wel toegestaan. Dit onderscheid zal onderdeel worden van de voorschriften en worden opgenomen in de bestemmingsplannen.

Groepsrisico GR

- Een overschrijding van de oriënterende waarde van het GR wordt niet geaccepteerd.
- In alle gevallen waarbij (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied van een risicovolle activiteit of transportroute van gevaarlijke stoffen liggen, wordt een groepsrisicoverantwoording op maat afgelegd.
- Het Team Veiligheid neemt bij de verantwoording van het groepsrisico de aspecten zelfredzaamheid, beheersbaarheid en hulpverlening in ogenschouw en streeft dat alle drie de aspecten zo optimaal mogelijk zijn

¹ Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen

- Bij het maken van bestemmingsplannen is het streven het groepsrisico zoveel mogelijk te reduceren. Reductie van het groepsrisico kan door het treffen van:
 1. Schadebeperkende maatregelen in de sfeer van ruimtelijke ordening, zoals bijv. het schuiven met personendichtheden (hogere bebouwingsdichtheden verder van de bron af)
 2. Bronmaatregelen, zoals het saneren van de risicovolle activiteit.
- Wanneer reductie van het groepsrisico niet mogelijk is, wordt gemotiveerd waarom de ontwikkeling toch gewenst is en waarom alternatieven niet mogelijk zijn. Daarnaast wordt aangegeven hoe de veiligheidssituatie zoveel mogelijk kan worden verbeterd.

Verankering Groepsrisico-verantwoording

- Het gemeentebestuur zorgt voor verankering van de groepsrisicoverantwoording door deze op te nemen in de bestemmingsplannen, milieuvergunningen of in beleidsdocumenten met een bredere of meer integrale strekking.

Transport gevaarlijke stoffen weg, spoor en buisleidingen

Weg

- Transport van gevaarlijke stoffen naar en van bedrijven over gemeentelijke wegen is in een aantal gevallen noodzakelijk. Voor deze transporten is geen route vastgesteld aangezien deze minimaal zijn. Er wordt aangehaakt bij de wet vervoer gevaarlijke stoffen waarbij de kortst mogelijke route moet worden aangehouden en de bebouwde kom zoveel mogelijk moet worden vermeden.
- In en bij de gemeente Tynaarlo liggen de rijkswegen, A28 en A7 en een aantal provinciale wegen waarover gevaarlijke stoffen kunnen worden vervoerd. Vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten binnen de $PR = 10^{-6}$ contour van de rijkswegen wordt door de gemeente niet toegestaan.
- Vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten binnen een zodanige afstand van de rijksweg, provinciale weg of met een zodanige dichtheid dat het GR de oriënterende waarde overschrijdt, wordt door de gemeente Tynaarlo niet toegestaan. Bij een toename van het Groepsrisico bekijkt het team Veiligheid de aspecten zelfredzaamheid, beheersbaarheid en hulpverlening en streeft dat alle drie de aspecten zo optimaal mogelijk zijn
- De gemeente Tynaarlo toetst het transport van gevaarlijke stoffen aan het PR en GR voor transport, zoals aangegeven in de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen van de ministeries van VROM, V&W en BZK.

Spoor

- Vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten binnen een zodanige afstand van de spoorweg of met een zodanige dichtheid dat het GR de oriënterende waarde overschrijdt, wordt door de gemeente Tynaarlo niet toegestaan. Bij een toename van het groepsrisico wordt bekeken of de aspecten zelfredzaamheid, beheersbaarheid en hulpverlening zo optimaal mogelijk zijn.
- Afhankelijk van de uitkomsten uit het Basisnet² zal er een zone in acht worden genomen waarbinnen zich geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten mogen bevinden.

² Bij het vervoer van gevaarlijke stoffen spelen belangen op het gebied van vervoer, ro en veiligheid een grote rol. S steeds meer ontwikkelingen in Nederland zorgen voor spanning tussen deze belangen. Met het doel een duurzaam evenwicht te creëren is het Basisnet ontstaan: een project dat het ministerie van Verkeer en Waterstaat samen met oa. het ministerie van VROM, uitvoert. Het Basisnet heeft betrekking op alle rijkswegen, hoofdspoorwegen en hoofdvaarwegen. De infrastructuur wordt opgedeeld in drie hoofdcategorieën waarbij afhankelijk van de categorie beperkingen voor de ruimtelijke ontwikkelingen dan wel voor het vervoer van gevaarlijke stoffen gelden.

Buisleidingen

- In de gemeente liggen buisleidingen waardoor aardgas wordt getransporteerd. Voor deze leidingen hanteert gemeente Tynaarlo, afhankelijk van de diameter en de druk, de veiligheidsafstanden conform de circulaire zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen uit 1984:
 1. een belemmerde strook vastgelegd in het zakelijk recht, waar geen bebouwing is toegestaan;
 2. een gebied waar incidentele bebouwing en minder kwetsbare objecten zijn toegestaan;
 3. een gebied waar woonbebouwing en andere kwetsbare objecten zijn toegestaan.
- Bij actualisering van bestemmingsplannen wordt in samenwerking met de Gasunie de risicocontouren (PR=10-6) berekend. Deze contouren zullen bij actualisering/ herziening bestemmingsplannen opgenomen worden op de plankaart, in de toelichting en bij de voorschriften.
- Eind 2008 zal er een AmvB verschijnen die de circulaire uit 1984 zal vervangen. De afstanden die in de nieuwe te hanteren Amvb vermeld zijn zullen bij de actualisering/ herzieningen worden meegenomen.

1.1.2 Preventie

Wordt bij pro-actie ingezet op het voorkómen van knelpuntsituaties door het ruimtelijk scheiden van risicobron en gevoelige bestemmingen, bij preventie wordt ingezet op het voorkómen van de directe oorzaken van calamiteiten en het beperken van de gevolgen daarvan. Daarbij vormen vergunningverlening en handhaving de geschikte instrumenten.

- Om de risico's op het ontstaan van calamiteiten zoveel mogelijk te beperken worden door in de milieuvergunningen van risicovolle bedrijven risicobeperkende voorschriften opgenomen.
- In gevallen waarin de vergunningvoorschriften niet adequaat worden nageleefd, worden door de gemeente Tynaarlo handhavende maatregelen opgelegd.
- In de vergunningvoorschriften wordt in de gemeente Tynaarlo uitgegaan van het BBT-principe (Best Bestaande Technieken), om een zo veilig mogelijke omgeving voor de inwoners te bewerkstelligen.
- Minimaal één keer per jaar wordt bij de risicovolle inrichtingen gecontroleerd of de vergunningvoorschriften adequaat worden nageleefd.
- Wijzigingen in de vergunningen of gegevens van nieuwe vergunningen van inrichtingen met gevaarlijke stoffen worden in het landelijke Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) ingevoerd en beheerd. Minsten één keer per jaar worden de gegevens gecontroleerd.
- Wijzigingen in gegevens van kwetsbare objecten, evenementen, natuurbranden etc. worden in het landelijke Invoer Systeem Overige Ramptypen (ISOR) ingevoerd en beheerd binnen de termijn zoals vastgesteld in de samenwerkingsovereenkomst Risicokaart. Minsten één keer per jaar worden de gegevens gecontroleerd

1.1.3 Preparatie

Met voorgaande stappen zet de gemeente Tynaarlo in op het zoveel mogelijk verkleinen van de kans dat zich een calamiteit voordoet. Vanuit de gedachte dat een calamiteit nooit helemaal te voorkómen is zal ook moeten worden ingezet op een degelijke voorbereiding op de bestrijding van een dergelijke calamiteit.

Rampenbestrijding

Bij de bestrijding van een ramp is de burgemeester verantwoordelijk voor het goed laten verlopen van de bestrijding van de (gevolgen van de) ramp. Daarbij wordt hij/zij ondersteund door de hulpverleningsdiensten:

- Brandweer
- Geneeskundige diensten
- Politie
- Gemeentelijke diensten
- Andere diensten

Regionaal beheersplan rampenbestrijding

In het regionaal beheersplan, dat wordt opgesteld door de regionale brandweer in samenwerking met de gemeenten, de provincie en de hulpdiensten, wordt het beleid ten aanzien van de multidisciplinaire voorbereiding van de rampenbestrijding beschreven. De waarborging van de kwaliteit van de rampenbestrijdingsorganisatie en de daarvoor benodigde capaciteit wordt hierin vastgelegd.

Rampenplan

- De gemeente beschikt over een, door het college van B&W op 21 juni 2005 vastgesteld, rampenplan, waarin de risico's zijn geanalyseerd en de gevolgen daarvan geanalyseerd. Op basis hiervan wordt een keuze gemaakt voor welke rampen door de burgemeester een rampbestrijdingsplan moet worden vastgesteld.
- Het rampenplan wordt minimaal eens in de vier jaar geactualiseerd, of zoveel eerder als noodzakelijk is.
- De gemeente Tynaarlo oefent jaarlijks de rampbestrijdingsorganen. Daarnaast vinden er door de hulpverleningsdiensten nog afzonderlijke oefeningen plaats (monodisciplinaire oefeningen). Als er op basis van de resultaten van de oefeningen aanleiding bestaat wordt het rampenplan aangepast.

Rampbestrijdingsplannen

- Voor calamiteiten die wat betreft plaats, aard, omvang en gevolgen voorspelbaar zijn kan door het gemeentebestuur een rampbestrijdingsplan worden opgesteld.
- Groningen Airport Eelde (GAE) is op basis van deze criteria aangewezen en hiervoor heeft de gemeente een rampbestrijdingsplan vastgesteld op 29 juli 2004. Dit rampbestrijdingsplan omvat tevens de alarmregeling die de luchthaven wettelijk dient te hebben.
- Het rampbestrijdingsplan wordt eenmaal per drie jaar in zijn geheel herzien en bijgewerkt.
- De gemeente oefent periodiek het rampbestrijdingsplan. Eenmaal per 2 jaar wordt er een multidisciplinaire stafoefening gehouden en eenmaal per vier jaar een multidisciplinaire stafoefening waarbij ook alle operationele eenheden deelnemen (inzet brandweerauto's, etc.). Bij het oefenen wordt tevens de alarmregeling van de luchthaven beoefend.
- Ook het rampbestrijdingsplan wordt aangepast als daar op basis van de resultaten van de oefening aanleiding tot bestaat.

Aanvalsplan en bereikbaarheidskaart

- Het gemeentebestuur heeft voor alle risicovolle inrichtingen en een aantal andere inrichtingen bereikbaarheidskaarten. In totaal zijn er voor 73 inrichtingen bereikbaarheidskaarten opgesteld. Deze worden indien nodig jaarlijks geactualiseerd en uitgebreid.
- Het gemeentebestuur beoordeelt of een bereikbaarheidskaart of een aanvalsplan nodig is.
- De gegevens van de kwetsbare objecten op de risicokaart Drenthe wordt bijgehouden en geactualiseerd in het landelijke invoersysteem (ISOR)

1.1.4 Risicocommunicatie

Effectieve risicocommunicatie heeft een *hoog realiteitsgehalte*, creëert *bewustwording* en biedt van daaruit *handelingsperspectief*. Het is daarom van groot belang om risicocommunicatie in een vroegtijdig stadium te starten teneinde burgers en ondernemers deelgenoot te maken van de risico's en hoe men daar adequaat mee kan omgaan.

Heldere en open communicatie van risico's aan burgers

- Deze visie externe veiligheid wordt openbaar gemaakt. Op de gemeentelijke website worden kaarten geplaatst waarop de risicobronnen in de gemeente staan weergegeven. Er is gebruikgemaakt van de risicokaart en het risicoregister gevaarlijke stoffen (RRGS). Op de website wordt, op basis van de onderhavige notitie, ook duidelijk inzicht verschaft in de wijze waarop de gemeente omgaat met (toekomstige) risico's.
- Bij de gemeente is een centraal aanspreekpunt voor vragen die burgers en bedrijven hebben over risico's.
- Het gemeentebestuur zal met bedrijven, de desbetreffende gemeente(n) en andere betrokkenen (zoals GHOR, brandweer en politie) constructief en effectief communiceren, ook ten aanzien van 'andere' risico's (niet gericht op externe veiligheid, zoals overstromingen). Van belang is dat alle benodigde informatie beschikbaar is en actueel blijft. De benodigde acties hiervoor worden opgenomen in het op te stellen communicatieplan.

1.1.5 Repressie

Repressie is de actie zelf. Het redden van slachtoffers, het blussen van branden, het verlenen van hulp, het meten van gevaarlijke stoffen en het beschermen van het milieu. Van belang hierbij is een goede samenwerking tussen de betrokken hulpdiensten.

- In Drenthe zijn vaste maatscenario's omgezet in GRIP³-fasen. Bij opschaling op een hoger niveau wordt, afhankelijk van het scenario, de coördinatie bij een bepaalde rampbestrijdingsorganisatie neergelegd.

1.1.6 Nazorg

De laatste schakel in de veiligheidsketen heet nazorg. Deze schakel is eveneens van groot belang. Men spreekt wel van "de ramp na de ramp" als de nazorg niet goed is geregeld. Het gaat hier om zorg voor slachtoffers en hulpverleners, zodat de geestelijke schade na wat men heeft doorgemaakt, beperkt blijft. Maar nazorg betreft ook het herstellen van de normale situatie, dus het afwikkelen van schade en het er voor zorgen dat gedupeerden zo snel mogelijk hun oude leven weer kunnen oppakken. Onder nazorg wordt tenslotte verstaan het evalueren van de inzet van de hulpverleners, om te leren van de ervaringen.

- De burgemeester zorgt na elke rampbestrijding voor een evaluatie van de coördinatie van de bestrijdingsacties en zorgt bij tekortkomingen voor een plan van aanpak om deze in de toekomst te voorkómen. De procedure en werkwijze rondom (het opstarten van) nazorg is als wettelijk onderdeel opgenomen in het rampenplan onder het deelproces Nazorg.

3 Een Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure (GRIP) is in Nederland een landelijke afspraak over de opschaling van incident- en rampenbestrijding voor professionele hulpverleners als de brandweer, politie en Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen. Enerzijds regelen de procedures opschaling op operationeel niveau op de plaats van het incident, anderzijds op bestuurlijk niveau van gemeente tot waar nodig zelfs landelijk.